

Kuluttajan kauppakassi

projekti hintavertailusta / kevät 2015

Kuluttajaliitto 2.7.2015

Katri Jakosuo

Sisältö

0 Tiivistelmä	3
1 Hankkeen toteutus	4
1.1 Hankkeen tavoite ja rajaukset	4
1.2 Kuluttajan kauppakassin sisältö.....	4
1.3 Aineiston keruu ja käsittely	5
2 Hintavertailun keskeiset tulokset	6
2.1 Juustoissa ja ruisleivissä huimia hintaeroja	6
2.2 Edullisimmat ja kalleimmat kauppakassit Jyväskylässä.....	7
3 Kuluttajahintaindeksillä painottamattomat hinnat kauppaketjuittain	9
3.1 S-ryhmä.....	9
3.1.1 Prisma	9
3.1.2 S-market.....	10
3.2 Kesko	11
3.2.1 Citymarket	11
3.2.2 K-supermarket	12
3.3 Suomen Lähikaupan Valintatalo.....	13
3.4 Lidl.....	14
4 Kuluttajahintaindeksillä painottamattomat hinnat kaupungeittain	15
4.1 Helsinki.....	15
4.2 Jyväskylä.....	16
4.3 Kuopio	17
5 Lopuksi	18

0 Tiivistelmä

Hankkeen tavoitteena oli luoda peruselintarvikkeiden hintavertailumalli Kuluttajaliitolle. Vertailuun valittiin mukaan 12 peruselintarviketta (mm. banaaneja, rasvatonta maitoa sekä naudan jauhelihaa). Tuotteiden kohdalla huomioitiin muun muassa niiden ravitsemuksellinen sisältö, hinta, paino ja pakkauskoiko sekä tuotteiden löytyminen eri myymälöistä ja kauppaketjuista. Vertailuun otettiin mukaan vain normaalihintaisia peruselintarvikkeita.

Hintatiedot kerättiin 11.–13.5.2015 Helsingistä, Jyväskylästä ja Kuopiosta. Jokaiselta paikkakunnalta valittiin kuusi erityyppistä myymälää neljästä eri kaupaketjusta. Mukaan valikoituneiden paikkakuntien lukumäärästä ja kauppakassin suppeahkosta sisällöstä johtuen kauppojen hintatasoa koskevat tulokset ovat vain suuntaa-antavia. Koska kaikista kaupoista ei löytynyt kaikkia 12 tuotetta, kauppojen ja kauppaketjujen yhteisvertailu tehtiin yhdeksästä tuotteesta.

Tulosten mukaan tämä yhdeksän tuotteen kauppakassi oli edullisin ja kallein Jyväskylässä. Edullisin kauppa oli Jyväskylän Prisma (15,89 €) ja kallein Jyväskylän Valintatalo (32,49 €). Ero kalleimman ja edullisimman kaupan välillä oli peräti 16,60 euroa. Kauppaketjuista edullisimmat olivat Prisma ja Lidl. Näyttää siltä, että S-ryhmästä on tullut varteenotettava kilpailija Lidlille. Tulokset vahvistivat myös käsitystä siitä, että kauppojen omat private label -merkit olivat pääsääntöisesti muita tuotemerkkejä edullisimpia.

Vihanneksista ja hedelmistä vertailuun valittiin tomaatit, banaanit ja kotimaiset porkkanat. Tomaattien hinta vaihteli 1,99 eurosta 4,39 euroon kilolta. Kalleimmat tomaatit löytyivät Jyväskylän Valintatalosta ja edullisimmat Jyväskylän Prismasta. Edullisimmat banaanit löytyivät puolestaan Kuopion S-marketista (0,99 €/kg) ja kalleimmat Kuopion K-supermarketista (1,99 €/kg). Porkkanoiden kilohinta vaihteli 1,09 eurosta 1,90 euroon. Merkille pantavaa oli, ettei Valintataloista löytynyt vertailuajankohtana lainkaan kotimaisia porkkanoita.

Rasvattoman maitolitrnan hinta vaihteli 0,64 eurosta 1,09 euroon. Edullisin maustettu jogurtti löytyi Valion Arki-sarjasta. Merkille pantavaa oli, että S- ja K-ryhmissä tämän jogurtin hinta oli lähes poikkeuksetta sama kautta maan. Edam-juustokilon sai edullisimmillaan 3,30 eurolla ja kalleimmillaan 11,58 eurolla.

Kasviöljymargariinien kohdalla kauppojen omat tuotemerkit dominoivat hinnallaan. Siinä missä S- ja K-ryhmien sekä Lidlin omien private label -merkkien margariinien hinta oli reilusti alle euron, Valintatalosta ostetun margariinin hinta oli 1,69 euroa rasia.

Oululaisen Reissumies täysjyväruisleivän hinta vaihteli merkittävästi. Edullisimmillaan leivän sai Kuopion Prismasta (0,35 €/pkt) ja kalleimmillaan Jyväskylän Valintatalosta (0,99 €/pkt). Myöskään tämä ruisleipä ei kuulunut kaikkien Valintatalojen valikoimaan. Edullisimmat pikakaurahiutaleet löytyivät puolestaan Prismasta ja Lidlistä (1,08 €/kg).

Lihatuotteita hintavertailussa edusti suomalainen naudan jauheliha. Hinnaltaan edullisin 400 gramman paketti löytyi Lidlistä (2,84 €) ja kallein Valintataloista (3,79 €).

Kallein kahvi löytyi Valintataloista, joissa Juhla mokka -paketin hinta oli peräti 4,69 euroa. Edullisin kahvi sen sijaan löytyi Jyväskylän Prismasta (3,29 €/pkt).

1 Hankkeen toteutus

1.1 Hankkeen tavoite ja rajaukset

Pilotin tavoitteena oli luoda malli, jolla Kuluttajaliitto voisi toteuttaa peruselintarvikkeiden hintavertailuja. Vertailuun otettiin mukaan vain normaalihintaisia peruselintarvikkeita. Mukaan ei otettu esimerkiksi erikoisruokavalioihin kuuluvia tuotteita eikä mahdollisia kanta-asiakasetuja. Kuluttajaliiton mallissa hyväksyttiin se, ettei vertailusta saada yhtä kattavaa kuin esimerkiksi viranomaisten aiemmin tekemistä ruokakorivertailuista. Lisäksi mukaan valikoituneiden paikkakuntien lukumäärästä ja kauppakassin suppeahkosta sisällöstä johtuen kauppojen hintatasoa koskevat tulokset ovat vain suuntaa-antavia.

1.2 Kuluttajan kauppakassin sisältö

Laajempi kauppakassin muodostui 12 peruselintarvikkeesta. Valittujen tuotteiden kohdalla huomioitiin muun muassa

- ravitsemuksellinen sisältö
- yksiselitteisyys ja vertailtavuus
- tuotteiden löytyminen eri kaupoista ja tuotteiden selkeät hintamerkinnot
- käytettävyys arjessa
- hinta, paino ja pakkauskoko
- saatavuus sesonkien ulkopuolella.

Yhtenä tärkeänä valintakriteerinä pidettiin tuotteiden hintaa, sillä esimerkiksi Tilastokeskuksen mukaan opiskelijat ja eläkeläiset käyttävät ruokaan alle 200 €/kk. Tästä syystä kauppakassiin päätettiin sisällyttää etenkin pienituloisten ostamia peruselintarvikkeita. Lisäksi vertailuun otettiin mukaan private label -tuotteita, sillä muuten Lidl olisi jäänyt hintavertailun ulkopuolelle.

Kauppakassiin valikoitui seuraavia tuotteita

- tomaatteja (edullisin kilohinta kotimaisista tai ulkomaisista tomaateista)
- kotimaisia porkkanoita (pestyjä porkkanoita pussissa)
- banaaneja (tavallisia banaaneja, ei esimerkiksi reilun kaupan banaaneja)
- ruisleipää (Oululaisen Reissumies täysjyväruisleipä 235 g)
- pikakaurahiutaleita (kilohinnaltaan edullisin paketti)
- tummia makaroneja (400 g pussi Myllyn Parhaan tummia makaroneja)
- kahvipaketti (500 g paketti Juhla Mokka suodatinkahvia)
- kotimaista naudan jauhelihaa (400 g rasia jauhelihaa, jonka rasvaprosentti 17)
- maustettua jogurttia litra (litra jogurttia, jonka rasvaprosentti 2-3)

- litra rasvatonta maitoa (ei esimerkiksi maitojuomaa tai hyla-maitoa)
- edam-juustoa (rasvaprosentti 24-25, edullisin pala, palan paino enintään 1 kg)
- kasviöljymargariini (400 g rasia margariinia, jonka rasvaprosentti 60).

1.3 Aineiston keruu ja käsittely

Hintatiedot kerättiin 11.–13.5.2015 Helsingistä, Jyväskylästä ja Kuopiosta. Jokaiselta paikkakunnalta valittiin kuusi erityyppistä myymälää neljästä eri kaup-paketjusta. Kerääjinä toimivat Kuluttajaliiton työntekijät. Kerääjät päättivät itse, minkä alueen kaupoissa he asioivat.

kauppa	myymälätyyppi	ketju
Prisma	tavaratalo	S-ketju
Citymarket	tavaratalo	K-ryhmä
K-supermarket	market	K-ryhmä
S-market	market	S-ketju
Valintatalo	lähikauppa	Suomen Lähikauppa
Lidl	halpamyymälä	Lidl

Hintavertailussa mukana olleet kaupat on esitelty tarkemmin luvussa 2.1.

Jokaisesta kaupasta ostettiin muutama tuote, koska ostoskuiteista pystyttiin todentamaan tuotteiden hintojen lisäksi kaupassa asiointin ajankohta. Jos tuotetta ei ostettu, tuotteen hinta kirjattiin muistiin. Jos kaupasta ei löytynyt ostoslistassa mainittua tuotetta, tuote pyrittiin etsimään toisesta saman kauppaketjun kau-pasta. Jos tuotetta ei ollut saatavilla, sen hinta jätettiin kirjaamatta.

Tuotteiden hintatiedot tallennettiin Excel-ohjelmaan. Jos tuotteita myytiin erikokoisissa pakkauksissa, tuotteiden hinnat merkittiin kilo- tai litrahintoina. Täl-laisia tuotteita olivat esimerkiksi pikakaurahiutaleet ja kotimaiset porkkanat, joiden pakkauskoot vaihtelivat puolesta kilosta kiloon.

2 Hintavertailun keskeiset tulokset

2.1 Juustoissa ja ruisleivissä huimia hintaeroja

Vihannekset ja hedelmät

Vihanneksista ja hedelmistä vertailuun valittiin tomaatit ja banaanit. Tomaattien hinta vaihteli 1,99 eurosta 4,39 euroon kilolta. Kalleimmat tomaatit löytyivät Jyväskylän Valintatalosta ja edullisimmat Jyväskylän Prismasta. Edullisimmat banaanit löytyivät puolestaan Kuopion S-marketista (0,99 €/kg) ja kalleimmat Kuopion K-supermarketista (1,99 €/kg).

Tomaattien ja banaanien lisäksi hintavertailuun otettiin kotimaiset porkkanat. Porkkanoiden kilohinta vaihteli 1,09 eurosta 1,90 euroon ja porkkanapussien paino vaihteli puolesta kilosta kiloon¹. Merkille pantavaa oli, ettei missään Valintatalossa ollut vertailuajankohtana myynnissä kotimaisia porkkanoita. Esimerkiksi Helsingissä niiden hintalapun vierestä löytyi vain ulkomaisia porkkanoita.

Maitotaloustuotteet, juustot ja rasvat

Rasvattoman maitolitrin hinta vaihteli 0,64 eurosta 1,09 euroon. Edullisin maito löytyi Kuopion tavarataloista ja kallein Valintataloista. Edullisin maustettu jogurtti löytyi pääsääntöisesti Valion Arki-sarjasta. Merkille pantavaa oli, että S- ja K-ryhmissä tämän jogurtin hinta oli lähes poikkeuksetta sama kautta maan (0,95 eurosta 0,99 euroon).

Monessa kodissa aamupalapöydästä löytyy usein täysrasvaista edam-juustoa. Jos juustoa syö paljon, oikealla ostopaikalla voi säästää huimia summia. Kuluttajaliiton hintavertailussa edam-juustokilon sai edullisimmillaan 3,30 eurolla (Jyväskylän Prisma) ja kalleimmillaan 11,58 eurolla (Kuopion Valintatalo).² Edam-juustoista mukaan otettiin vain sellaiset pakkaukset, joista kävi selkeästi esiin tuotteiden olevan edam-juustoja. Tästä syystä vertailun ulkopuolelle jäivät mm. Valio Hyvä suomalainen Arki® juusto.

Kasviöljymargariinien kohdalla kauppojen omat tuotemerkit dominoivat hinnallaan. Siinä missä S- ja K-ryhmien sekä Lidlin omien 60 % -margariinien hinnat olivat reilusti alle euron, olivat esimerkiksi Valintatalosta ostetun Flora-margariinin hinta kalleimmillaan 1,69 euroa rasia.

Viljatuotteet

Oululaisen Reissumies täysjyväruisleivän hinta vaihteli merkittävästi. Edullisimmillaan leivän sai Kuopion Prismasta (0,35 €/pkt) ja kalleimmillaan Jyväskylän Valintatalosta (0,99 €/pkt).

¹ Jos porkkanapussin paino on 500 g, tuotteesta on laskettu kilohinta.

² Jyväskylän hintaan on voinut vaikuttaa se, että Jyväskylän ja Kuopion Prismoissa juustokilon hinta on laskettu 1,5 kg palasta.

Aamupuuron keittäjät saivat puurohiutaleensa edullisimmin Prismasta ja Lidlistä, jossa pikakaurahiutalekilo maksoi 1,08 euroa. Kalleimmat hiutaleet löytyivät puolestaan Valintataloista, joissa niiden kilohinta vaihteli 1,98 eurosta 2,18 euroon.

Kauppojen omien tuotemerkkien lisäksi vertailuun haluttiin ottaa muutamia tunnettuja kotimaisia merkkejä. Yhdeksi tällaiseksi merkiksi valikoitui Myllyn Parhaan tummat makaronit (400 g/pussi). Yllättävää kuitenkin oli se, ettei vertailuun valikoituneista K-ryhmän kaupoista löytynyt näitä makaroneja – etenkin kun Lidl ja S-ryhmä myivät niitä poikkeuksetta 25 sentillä. K-ryhmän edullisin tumma makaroni löytyi Pirkka-sarjasta (0,59 €/400 g pussi).

Liha

Lihatuotteita hintavertailussa edusti suomalainen naudan jauheliha, jonka rasvaprosentti oli 17. Valikoimat ja tuotemerkit vaihtelivat kaupoittain eikä osassa kaupoista ollut saatavilla kuin kaupan omien tuotemerkkien alle kuuluvaa jauhelihaa (mm. Lidl). Hinnaltaan edullisin jauheliha oli Lidlissä (2,84 €) ja kalleinta Valintataloissa (3,79 €).

Kahvi

Kallein kahvi löytyi Valintataloista, joissa Juhla mokka -paketin hinta oli peräti 4,69 euroa. Edullisin kahvi sen sijaan löytyi Jyväskylän Prismasta (3,29 €/pkt).

2.2 Edullisimmat ja kalleimmat kauppakassit Jyväskylässä

Kuluttajaliiton kauppakassi sisälsi yhteensä 12 erilaista tuotetta. Kaikista kaupoista ei kuitenkaan löytynyt kaikkia mukaan otettuja tuotteita, joka vaikeutti osaltaan kaupunkien välistä vertailua. Tästä syystä aineistosta muodostettiin eri kaupunkien välistä vertailua varten uusi, suppeampi yhdeksän tuotteen kauppakassi. Tarkempaan, kaikkien mukana olleiden kauppojen yhteiseen hintavertailuun otettiin mukaan seuraavat tuotteet:

- 1 kg irtotomaatteja
- 1 kg banaaneja
- 1 kg pikakaurahiutaleita
- 1 pkt Juhla Mokka -suodatinkahvia
- 400 g rasia kotimaista naudan jauhelihaa (17 % rasvaa)
- 1 l rasvatonta maitoa
- 1 l maustettua jogurttia (2-3 % rasvaa)
- 1 kg edam-juustoa (24-25 % rasvaa)
- 400 g rasia kasviöljymargariinia (60 % rasvaa).

Tulosten mukaan yhdeksän tuotteen kauppakassi oli edullisin ja kallein Jyväskylässä. Edullisin kauppa oli Jyväskylän Prisma (15,89 €) ja kallein Jyväskylän Valintatalo (32,49 €). Ero kalleimman ja edullisimman kaupan välillä oli peräti 16,60 euroa eli jos Jyväskylän Valintatalossa asioinut kuluttaja olisi vaihtanut Valintatalon Prismaan, hän olisi saanut samoilla kustannuksilla kaksi kauppakassia.

Kauppakassi yhteensä³	myymälä	kaupunki	myymälän sijainti
15,89 €	Prisma	Jyväskylä	Keljonkeskus
17,56 €	Lidl	Jyväskylä	Keljo
17,56 €	Lidl	Kuopio	Petonen
17,58 €	Lidl	Helsinki	Kamppi
17,65 €	Prisma	Kuopio	Savilahdentie
18,20 €	Prisma	Helsinki	Malmi
18,82 €	Citymarket	Kuopio	Kolmisoppi
19,71 €	S-market	Jyväskylä	Mestarin Herkku
19,80 €	Citymarket	Helsinki	Malmi
20,00 €	Citymarket	Jyväskylä	Keljo
20,54 €	S-market	Helsinki	Hitsaajankatu
20,74 €	K-supermarket	Helsinki	Kamppi
20,80 €	K-supermarket	Jyväskylä	Lutakko
21,84 €	K-supermarket	Kuopio	Petonen
22,99 €	S-market	Kuopio	Petonen
26,00 €	Valintatalo	Helsinki	Sörnäinen ⁴
31,89 €	Valintatalo	Kuopio	Satamakatu
32,49 €	Valintatalo	Jyväskylä	Lohikoski

Kauppakassin hinnat antavat joitakin viitteitä yksittäisten myymälöiden hintatasosta, mutta hintojen perusteella ei voida tehdä suoria tulkintoja siitä, kuinka paljon kuluttajat säästäisivät rahaa vuodessa asioidessaan tietyssä kaupassa. Tämä johtuu muun muassa kauppakassin sisällöstä. Nyt kauppakassi sisältää esimerkiksi samassa suhteessa rasvatonta maitoa ja pikakaurahiutaleita, vaikka todellisuudessa kuluttajat käyttävät arjessa huomattavasti enemmän esimerkiksi maitotaloustuotteita kuin pikakaurahiutaleita.

Kuluttajahintaindeksin painotukset eri hyödykkeille löytyvät esimerkiksi Tilastokeskuksen verkkosivuilta.⁵

³ Yksittäisten tuotteiden myymäläkohtaiset hinnat löytyvät luvuista 3 ja 4.

⁴ Sörnäisten Valintatalosta ei löytynyt Myllyn Paras tumma makaroneja 11.5.2015, joten niiden hinta on kerätty Hämeentien Valintatalosta 11.5.2015.

3 Kuluttajahintaindeksillä painottamattomat hinnat kauppaketjuittain

Seuraavassa on esitelty tuloksia kaupungeittain. Kauppaketjukohtaiset taulukot sisältävät kaikkien 12 tuotteen hintatiedot. Jos joitakin tuotteita ei ole löytynyt kaikista saman myymälätyypin kaupoista, tuotteen hintaa ei ole otettu mukaan ostosten yhteishinnassa.⁶ Täten kauppaketjukohtaiset tulokset eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia. Taulukoissa esiintyvien hinnoissa ei myöskään ole huomioitu niiden painoarvoja kuluttajahintaindeksissä.

3.1 S-ryhmä

Sekä Prismojen että S-markettien hinnat vaihtelivat kaupungeittain. Jyväskylästä löytyi sekä edullisin Prisma että edullisin S-market. Molemmat myymälät kuuluvat osuuskauppa Keskimaalle. Kallein S-market oli Kuopiossa ja se kuuluu osuuskauppa Peeässälle.

3.1.1 Prisma

Edullisin Prisma löytyi Jyväskylästä (17,60 €) ja kalleimmat Kuopiosta ja Helsingistä (19,97 €). Vaikka Helsingin ja Kuopion ostosten yhteishinta oli täsmälleen sama, silti tuotteiden hinnat erosivat toisistaan (mm. tomaatit ja porkkanat).

tuotteet (n=12)	Prisma Helsinki	Prisma Jyväskylä	Prisma Kuopio	kalleimman ja edullisimman erotus
tomaatti €/kg	3,29 €	1,99 €	2,99 €	1,30 €
kotimainen porkkana €/kg	1,15 €	1,09 €	1,70 €	0,61 €
banaani €/kg	1,29 €	1,29 €	1,29 €	
Oululaisen Reissumies €/235 g pss	0,37 €	0,37 €	0,35 €	0,02 €
pikakaurahiutale €/kg	1,08 €	1,08 €	1,08 €	
Myllyn paras tumma makaroni €/400 g pss	0,25 €	0,25 €	0,27 €	0,02 €
Juhla Mokka -suodatinkahvi €/500 g pkt	3,69 €	3,29 €	3,69 €	0,40 €
kotimainen naudan jauheliha (17 %) €/400 g pkt	2,89 €	2,88 €	2,89 €	0,01 €
rasvaton maito €/l	0,65 €	0,64 €	0,63 €	0,02 €
maustettu jogurtti (2-3 %) €/l	0,95 €	0,95 €	0,95 €	
täysrasvainen edam-juusto €/kg	3,89 €	3,30 €	3,66 €	0,59 €
kasviöljymargariini (60 %) €/400 g pkt	0,47 €	0,47 €	0,47 €	
ostokset yhteensä	19,97 €	17,60 €	19,97 €	

⁵ <http://www.stat.fi/til/khi>

⁶ Citymarkettien kauppakassit eivät sisällä Myllyn Paras tummia makaroneja ja Valintatalojen kauppakasseista ei löydy kotimaisia porkkanoita eikä Oululaisen Reissumies -leipää.

Vertailuajankohtana erityisesti irtomyynnissä olevat tomaatit sekä edam-juusto olivat kalleimpia Helsingin Prismassa. Jyväskylässä puolestaan Juhla Mokka-kahvi oli Helsinkiä ja Kuopiota edullisempaa.

3.1.2 S-market

Edullisin S-market löytyi Jyväskylästä (21,86 €) ja kallein Kuopiosta (25,63 €). Vaikka moni elintarvike oli Kuopiossa Helsinkiä ja Jyväskylää edullisempi, nosti edam-juusto Kuopiossa kauppakassin kokonaishinnan S-marketeista kalleimmaksi.

tuotteet (n=12)	S-market Helsinki	S-market Jyväskylä	S-market Kuopio	kalleimman ja edullisimman erotus
tomaatti €/kg	3,39 €	3,39 €	3,39 €	
kotimainen porkkana €/kg	1,25 €	1,15 €	1,90 €	0,75 €
banaani €/kg	1,39 €	1,39 €	0,99 €	0,40 €
Oululaisen Reissumies €/235 g pss	0,45 €	0,45 €	0,45 €	
pikakaurahiutale €/kg	1,32 €	1,32 €	1,19 €	0,13 €
Myllyn paras tumma makaroni €/400 g pss	0,55 €	0,55 €	0,29 €	0,26 €
Juhla Mokka -suodatinkahvi €/500 g pkt	3,89 €	3,89 €	3,89 €	
kotimainen naudan jauheliha (17 %) €/400 g pkt	3,39 €	3,39 €	3,28 €	0,11 €
rasvaton maito €/l	0,79 €	0,79 €	0,79 €	
maustettu jogurtti (2-3 %) €/l	0,99 €	0,99 €	0,99 €	
täysrasvainen edam-juusto €/kg	3,99 €	3,86 €	7,78 €	3,92 €
kasviöljymargariini (60 %) €/400 g pkt	1,39 €	0,69 €	0,69 €	0,70 €
ostokset yhteensä	22,79 €	21,86 €	25,63 €	

3.2 Kesko

Keskon kaupoista Citymarketit olivat K-supermarketteja edullisimpia. Sekä Citymarkettien että K-supermarkettien hinnat vaihtelivat kaupungeittain.

3.2.1 Citymarket

Kaikista Citymarketeista ei löytynyt Myllyn Parhaan tummia makaronia. Kun makaronit jätetään pois, edullisin kauppa löytyi Kuopiosta (20,46 €) ja kallein Jyväskylästä (21,74 €). Yksittäisten tuotteiden kohdalla Citymarkettien hinnat vaihtelivat jonkin verran kaupungeittain (esim. tomaatit ja porkkanat).

tuotteet (n=12)	Citymarket Helsinki	Citymarket Jyväskylä	Citymarket Kuopio	kalleimman ja edullisimman erotus
tomaatti €/kg	2,79 €	2,99 €	1,69 €	1,30 €
kotimainen porkkana €/kg	1,25 €	1,25 €	1,25 €	
banaani €/kg	1,65 €	1,65 €	1,65 €	
Oululaisen Reissumies €/235 g pss	0,49 €	0,49 €	0,39 €	0,10 €
pikakaurahiutale €/kg	1,44 €	1,44 €	1,44 €	
Myllyn paras tumma makaroni €/400 g pss	ei valikoimissa	0,59 €	0,55 €	0,04 €
Juhla Mokka -suodatinkahvi €/ 500 g pkt	3,69 €	3,69 €	3,69 €	
kotimainen naudan jauheliha (17 %) €/400 g pkt	2,99 €	2,99 €	2,99 €	
rasvaton maito €/l	0,65 €	0,65 €	0,63 €	0,02 €
maustettu jogurtti (2-3 %) €/l	0,99 €	0,99 €	0,99 €	
täysrasvainen edam-juusto €/kg	4,85 €	4,85 €	4,99 €	0,14 €
kasviöljymargariini (60 %) €/400 g pkt	0,75 €	0,75 €	0,75 €	
Ostokset yhteensä ilman makaroneja	21,54 €	21,74 €	20,46 €	

3.2.2 K-supermarket

Edullisin K-supermarket löytyi Helsingistä (22,58 €) ja kallein Kuopiosta (24,08 €). Vaikka K-supermarkettien hinnat vaihtelivat jonkin verran kaupungeittain, monien tuotteiden hinta oli kaikissa kaupungeissa täsmälleen sama (mm. kahvi, naudan jauheliha sekä maustettu jogurtti).

tuotteet (n=12)	K-supermarket Helsinki	K-supermarket Jyväskylä	K-supermarket Kuopio	kalleimman ja edullisimman erotus
tomaatti €/kg	2,89 €	2,89 €	3,69 €	0,80 €
kotimainen porkkana €/kg	1,35 €	1,35 €	1,35 €	
banaani €/kg	1,69 €	1,69 €	1,99 €	0,30 €
Oululaisen Reissumies €/235 g pss	0,49 €	0,89 €	0,89 €	0,40 €
pikakaurahiutale €/kg	1,44 €	1,44 €	1,44 €	
Myllyn paras tumma makaroni €/400 g pss	ei valikoimissa	ei valikoimissa	ei valikoimissa	
Juhla Mokka -suodatinkahvi €/ 500 g pkt	3,95 €	3,95 €	3,95 €	
kotimainen naudan jauheliha (17 %) €/400 g pkt	3,29 €	3,29 €	3,29 €	
rasvaton maito €/l	0,79 €	0,85 €	0,79 €	0,06 €
maustettu jogurtti (2-3 %) €/l	0,99 €	0,99 €	0,99 €	
täysrasvainen edam-juusto €/kg	4,85 €	4,85 €	4,85 €	
kasviöljymargariini (60 %) €/400 g pkt	0,85 €	0,85 €	0,85 €	
Ostokset yhteensä ilman makaroneja	22,58 €	23,04 €	24,08 €	

Vertailuajankohtana erityisesti tomaattien hinta vaihteli. Siinä missä helsinkiläiset maksoivat edullisimmista tarjolla olevista irtotomaateista 2,89 euroa kilolta, maksoivat kuopiolaiset tomaateista 80 senttiä enemmän (3,69 €/kg). Merkille pantavaa oli myös se, että sekä banaanit että kotimaiset porkkanat olivat Kuopiossa Helsinkiä ja Jyväskylää kalliimpia.

3.3 Suomen Lähikaupan Valintatalo

Kaikista Valintataloista ei löytynyt kotimaisia porkkanoita eikä Myllyn Parhaan tummia makaronia. Kun nämä tuotteet jätetään hintavertailuista pois, edullisin kauppa löytyi Helsingistä (26,69 €) ja kallein Jyväskylästä (33,18 €). Jyväskylän Valintatalon hintoja nostivat erityisesti irtotomaatit sekä edam-juusto.

Helsingin Valintatalo on puolestaan erityisesti rasvattoman maidon ja edam-juuston osalta Jyväskylän ja Kuopion Valintataloja edullisempi. Merkille pantavaa on, että Jyväskylän ja Kuopion Valintatalojen valikoima ja hinnat olivat lähes samat.

tuotteet (n=12)	Valintatalo Helsinki	Valintatalo Jyväskylä	Valintatalo Kuopio	kalleimman ja edullisimman erotus
tomaatti €/kg	3,49 €	4,39 €	3,99 €	0,90 €
kotimainen porkkana €/kg	ei valikoimissa	ei valikoimissa	ei valikoimissa	
banaani €/kg	1,89 €	1,89 €	1,89 €	
Oululaisen Reissumies €/235 g pss	ei valikoimissa	0,99 €	ei valikoimissa	
pikakaurahiutale €/kg	1,98 €	2,18 €	2,18 €	0,20 €
Myllyn paras tumma makaroni €/400 g pss	0,69 €	0,69 €	0,69 €	
Juhla Mokka -suodatinkahvi €/500 g pkt	4,69 €	4,69 €	4,69 €	
kotimainen naudan jauheliha (17 %) €/400 g pkt	3,79 €	3,79 €	3,79 €	
rasvaton maito €/l	0,89 €	1,09 €	1,09 €	0,20 €
maustettu jogurtti (2-3 %) €/l	1,59 €	1,59 €	1,59 €	
täysrasvainen edam-juusto €/kg	5,99 €	11,58 €	11,38 €	5,39 €
kasviöljymargariini (60 %) €/400 g pkt	1,69 €	1,29 €	1,29 €	0,40 €
ostokset yhteensä ilman leipää ja porkkanoita	26,69 €	33,18 €	32,58 €	

Toisin kuin muista kauppaketjuista, mistään Valintatalosta ei löytynyt hintavertailun aikana kotimaisia porkkanoita. Helsingin Valintatalossa kotimaisia porkkanoita olisi pitänyt löytyä hintamerkintöjen perusteella, mutta vihannestiskistä niiden tilalta löytyi ulkomaisia Eldorado-porkkanoita.

3.4 Lidl

Kaikista hintavertailussa mukana olleista Lidleistä ei löytynyt kotimaisia porkkanoita. Kun hintavertailusta jätetään pois porkkanat, niin edullisimmat myymälät löytyivät Jyväskylästä ja Kuopiosta (18,18 €). Tosin näiden myymälöiden hintojen ero Helsingin myymälään ei ollut kuin pari senttiä.

Merkille pantavaa on, että kauppakassiin valikoituneiden ostosten valikoima että hinnat olivat täsmälleen samat. Yksittäisistä tuotteista hinnat erosivat vain margariinin kohdalla. Täten muihin kauppaketjuihin verrattuna Lidlin hinnat vaihtelivat erittäin vähän kaupungeittain.

tuotteet (n=12)	Lidl Helsinki	Lidl Jyväskylä	Lidl Kuopio	kalleimman ja edullisimman erotus
tomaatti €/kg	2,29 €	2,29 €	2,29 €	
kotimainen porkkana €/kg	ei valikoimissa	ei valikoimissa	ei valikoimissa	
banaani €/kg	1,29 €	1,29 €	1,29 €	
Oululaisen Reissumies €/235 g pss	0,37 €	0,37 €	0,37 €	
pikakaurahiutale €/kg	1,08 €	1,08 €	1,08 €	
Myllyn paras tumma makaroni €/400 g pss	0,25 €	0,25 €	0,25 €	
Juhla Mokka -suodatinkahvi €/500 g pkt	3,69 €	3,69 €	3,69 €	
kotimainen naudan jauheliha (17 %) €/400 g pkt	2,84 €	2,84 €	2,84 €	
rasvaton maito €/l	0,79 €	0,79 €	0,79 €	
maustettu jogurtti (2-3 %) €/l	1,49 €	1,49 €	1,49 €	
täysrasvainen edam-juusto €/kg	3,64 €	3,64 €	3,64 €	
kasviöljymargariini (60 %) €/400 g pkt	0,47 €	0,45 €	0,45 €	0,02 €
ostokset yhteensä ilman porkkanoita	18,20 €	18,18 €	18,18 €	

4 Kuluttajahintaindeksillä painottamattomat hinnat kaupungeittain

Seuraavassa on esitelty hintavertailun tuloksia kaupungeittain. Kaupunkikohtaisiin taulukoihin on valittu vain ne tuotteet, jotka ovat löytyneet kaupungin kaikista hintavertailussa mukana olleista kaupoista. Täten kaupunkien tulokset eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia. Taulukoissa esiintyvien elintarvikkeiden hinnoissa ei myöskään ole huomioitu niiden painoarvoja kuluttajahintaindeksissä.

4.1 Helsinki

Kaikista Helsingin kaupoista ei löytynyt kotimaisia porkkanoita, Oululaisen ruisleipää eikä Myllyn Parhaan tummaa makaronia. Kun nämä tuotteet jätetään hintavertailuista pois, edullisin kauppa on Lidl (17,58 €) ja kallein Valintatalo (26,00 €). Ero kalleimman ja edullisimman kaupan välillä on 8,42 euroa.

tuotteet (n=9)	Helsinki Prisma	Helsinki S-market	Helsinki Citymarket	Helsinki K-supermarket	Helsinki Valintatalo	Helsinki Lidl
tomaatti €/kg	3,29 €	3,39 €	2,79 €	2,89 €	3,49 €	2,29 €
banaani €/kg	1,29 €	1,39 €	1,65 €	1,69 €	1,89 €	1,29 €
pikakaurahiutale €/kg	1,08 €	1,32 €	1,44 €	1,44 €	1,98 €	1,08 €
Juhla Mokka -suodatinkahvi €/ 500 g pkt	3,69 €	3,89 €	3,69 €	3,95 €	4,69 €	3,69 €
kotimainen naudan jauheliha (17 %) €/400 g pkt	2,89 €	3,39 €	2,99 €	3,29 €	3,79 €	2,84 €
rasvaton maito €/l	0,65 €	0,79 €	0,65 €	0,79 €	0,89 €	0,79 €
maustettu jogurtti (2-3 %) €/l	0,95 €	0,99 €	0,99 €	0,99 €	1,59 €	1,49 €
täysrasvainen edam-juusto €/kg	3,89 €	3,99 €	4,85 €	4,85 €	5,99 €	3,64 €
kasviöljymargariini (60 %) €/400 g pkt	0,47 €	1,39 €	0,75 €	0,85 €	1,69 €	0,47 €
Ostokset yhteensä	18,20 €	20,54 €	19,80 €	20,74 €	26,00 €	17,58 €

4.2 Jyväskylä

Kaikista Jyväskylän kaupoista ei löytynyt kotimaisia porkkanoita eikä Myllyn Parhaan tummaa makaronia. Kun nämä tuotteet jätetään hintavertailuista pois, edullisin kauppa on Prisma (16,26 €) ja kallein Valintatalo (33,48 €). Ero kalleimman ja edullisimman kaupan välillä on peräti 17,22 euroa.

tuotteet (n=10)	Jyväskylä Prisma	Jyväskylä S-market	Jyväskylä Citymarket	Jyväskylä K-supermarket	Jyväskylä Valintatalo	Jyväskylä Lidl
tomaatti €/kg	1,99 €	3,39 €	2,99 €	2,89 €	4,39 €	2,29 €
banaani €/kg	1,29 €	1,39 €	1,65 €	1,69 €	1,89 €	1,29 €
Oululaisen Reissumies €/235 g pss	0,37 €	0,45 €	0,49 €	0,89 €	0,99 €	0,37 €
pikakaurahiutale €/kg	1,08 €	1,32 €	1,44 €	1,44 €	2,18 €	1,08 €
Juhla Mokka -suodatinkahvi €/ 500 g pkt	3,29 €	3,89 €	3,69 €	3,95 €	4,69 €	3,69 €
kotimainen naudan jauheliha (17 %) €/400 g pkt	2,88 €	3,39 €	2,99 €	3,29 €	3,79 €	2,84 €
rasvaton maito €/l	0,64 €	0,79 €	0,65 €	0,85 €	1,09 €	0,79 €
maustettu jogurtti (2-3 %) €/l	0,95 €	0,99 €	0,99 €	0,99 €	1,59 €	1,49 €
täysrasvainen edam-juusto €/kg	3,30 €	3,86 €	4,85 €	4,85 €	11,58 €	3,64 €
kasviöljymargariini (60 %) €/400 g pkt	0,47 €	0,69 €	0,75 €	0,85 €	1,29 €	0,45 €
Ostokset yhteensä	16,26 €	20,16 €	20,49 €	21,69 €	33,48 €	17,93 €

4.3 Kuopio

Kaikista Kuopion kaupoista ei löytynyt kotimaisia porkkanoita, Oululaisen Reissumiestä eikä Myllyn Parhaan tummaa makaronia. Kun nämä tuotteet jätetään hintavertailuista pois, edullisin kauppa on Lidl (17,56 €) ja kallein Valintatalo (31,89 €). Ero kalleimman ja edullisimman kaupan välillä on 14,33 euroa.

tuotteet (n=9)	Kuopio Prisma	Kuopio S-market	Kuopio Citymarket	Kuopio K-supermarket	Kuopio Valintatalo	Kuopio Lidl
tomaatti €/kg	2,99 €	3,39 €	1,69 €	3,69 €	3,99 €	2,29 €
banaani €/kg	1,29 €	0,99 €	1,65 €	1,99 €	1,89 €	1,29 €
pikakaurahiutale €/kg	1,08 €	1,19 €	1,44 €	1,44 €	2,18 €	1,08 €
Juhla Mokka -suodatinkahvi €/ 500 g pkt	3,69 €	3,89 €	3,69 €	3,95 €	4,69 €	3,69 €
kotimainen naudan jauheliha (17 %) €/400 g pkt	2,89 €	3,28 €	2,99 €	3,29 €	3,79 €	2,84 €
rasvaton maito €/l	0,63 €	0,79 €	0,63 €	0,79 €	1,09 €	0,79 €
maustettu jogurtti (2-3 %) €/l	0,95 €	0,99 €	0,99 €	0,99 €	1,59 €	1,49 €
täysrasvainen edam-juusto €/kg	3,66 €	7,78 €	4,99 €	4,85 €	11,38 €	3,64 €
kasviöljymargariini (60 %) €/400 g pkt	0,47 €	0,69 €	0,75 €	0,85 €	1,29 €	0,45 €
Ostokset yhteensä	17,65 €	22,99 €	18,82 €	21,84 €	31,89 €	17,56 €

5 Lopuksi

Nyt toteutettu hintavertailu antaa viitteitä siitä, että kauppojen hinnat vaihtelevat niin kauppaketjuittain kuin kaupungeittain. Merkille pantavaa on, että saman kaupungin sisällä hinnat voivat vaihdella kauppaketjusta riippuen hyvinkin merkittävästi. Tulosten mukaan S-ryhmästä on tullut varteenotettava kilpailija Lidlille. Tulokset vahvistivat myös käsitystä siitä, että kauppojen omat private label -merkit olivat pääsääntöisesti muita tuotemerkkejä edullisimpia. Kuitenkaan pelkkä tuotteen hinta ei kerro koko totuutta, sillä esimerkiksi elintarvikkeiden laatu ja ravitsevuus sisältö vaihtelevat merkittävästi tuotemerkistä ja valmistajasta riippuen.

Hintavertailun ulkopuolelle rajattiin lähi-, luomu- ja reilun kaupan tuotteet. Joissain tapauksissa nämä tuotteet olisivat olleet kuitenkin edullisimpia. Esimerkiksi Malmin Citymarketissa reilun kaupan banaanit (1,49 €/kg) olisivat olleet hintojen keruuajankohtana tavallisia banaaneja (1,65 €/kg) edullisimpia, ja joissain K-supermarketeissa molempien banaanilaatujen kilohinta oli täsmälleen sama.

Hintavertailu osoitti, että tuotevalikoimat saattavat vaihdella hyvinkin paljon myymälätyypeittäin ja kauppaketjuittain. Yhtenä yllätyksenä hintojen kerääjille tuli esimerkiksi se, ettei K-ryhmän kaupoista löytynyt Myllyn Paras makaroneja, joita Lidl ja S-ryhmä myivät poikkeuksetta 0,25 €/400 g pussi. Sen sijaan K-ryhmän edullisin tumma makaroni löytyi Pirkka-sarjasta (0,59 €/400 g pussi).

Tarkempi tutustuminen kauppojen valikoimiin osoitti, että kuluttajien kannattaa katsoa tarkkaan pakkausten koko. Joissain kaupoissa myynnissä oli Arlan edam-juustoja, joiden paino oli 950 grammaa. Pikaisella vilkaisulla nämä juustot näyttivät samankokoisilta kuin viereiset kilon juustot – ja palan hintakin oli edullisempi. Kilohintojen tarkempi vertailu kuitenkin osoitti Arlan juustojen olevan vain näennäisesti edullisimpia. Myöskään kaikkien juustojen pakkausmerkinnät eivät olleet selkeitä. Tästä syystä hintavertailun ulkopuolelle jäi mm. Valio Hyvä suomalainen Arki® juusto, jonka pakkauksessa ei ole merkintää siitä, että kyseessä on edam.

Hintavertailu paljasti myös puutteita kauppojen hintamerkinnöissä (mm. epäselvästi merkityt hinnat ja/tai tuotteet sijoiteltu virheellisesti). Lisäksi vertailu osoitti myös konkreettisesti se, kuinka tuotteiden sijoittelu vaikuttaa kuluttajan kaupassa käyttämään aikaan: Jos tuotteet olivat saman kauppaketjun eri myymälöissä samoissa paikoissa ja tuotteet olivat hintalappujen osoittamissa paikoissa, se nopeutti kuluttajan asiointia.

Kuluttajaliiton hintavertailu tehtiin lähes samaan aikaan, kun Yle toisti oman hintavertailunsa. Hintavertailujen voidaan katsoa täydentävän toisiaan, sillä niiden toteuttamistavat vaihtelevat merkittävästi. Ylen vertailussa on mukana vain kauppojen omia private label -merkkejä, Kuluttajaliiton kauppakassi sen sijaan sisältää myös vihanneksia ja hedelmiä sekä muutamia merkkituotteita (Myllyn Paras tummat makaronit, Juhla Mokka sekä Oululaisen reissumies). Lisäksi Ylen vertailussa mukana kolme myymälätyyppiä ja kolme kauppaketjua (S-market, K-supermarket ja Lidl), Kuluttajaliiton vertailussa mukana kuusi myymälätyyppiä ja neljä kauppaketjua.

Kuluttajaliiton alustavissa suunnitelmissa oli ottaa hintavertailuun mukaan myös maustamaton broilerifilee sekä maustamaton ruokakerma (2 dl, rasvaprosentti 15). Tällä kertaa tuotteet kuitenkin jätettiin pois, koska tuotteiden tarkempi määrittely niin yksiselitteisesti projektin aikataulun puitteissa olisi ollut mahdotonta.